

השולח פרק רביעי גימין

מד.

עין משפט נר מצוה

ק"ט א ב ג ד ה מ"י
 פ"ח מהל' עבדים
 מהלכה ב עד הלכה ו סמג
 עשין פו טור ש"ע י"ד
 סימן רסו סעיף פ בהג"ה
 וע"ש:
 ו מ"י פ"ז מהל' מעשר
 הלכה י' שו"ע י"ד סי' שלא
 סעי' קט"ז:
 קב ז מ"י פ"ט מהל' ע"ז
 הלכה י' סמג לאוין
 מה:
 ח מ"י פ"ח מהל' עבדים
 הלכה י' טו"ש"ע י"ד סי'
 רסו סעיף פא:
 קבא ט מ"י פ"ח כ
 מהל' שנת ה' ג
 סמג לאוין סה טו"ש"ע י"ד
 סי' קנא סעיף ד:
 קכב י מ"י פ"ח מהל'
 עבדים הלכה א
 סמג עשין פו טו"ש"ע י"ד
 סי' רסו סעיף פ:
 קכג ב מ"י פ"ב מהל'
 צטוהל הלכה ז
 טו"ש"ע י"ד סי' ק"א:

גלוין הש"ס

גכ' מבר עבדו ונת. עין
 צבולות עין סימן לג
 סק"ז:

פסקי ר"ד

שלח ר' אמי מיני אמי בר
 נתן תורה תצא לישראל
 עבד שהפיל עצמו לגיטות
 ואין רבו יכול להוציאו לא
 בדיני ישראל ולא בדיני
 אומות העולם מותר ליטול
 דמיו וכותב ומעלה
 בערכאות שלהם מפני
 שהוא כמציל מידם:
 אריב"ל המוכר עבדו
 לכנעני קונסין אותו
 לפירות עד עשרה בדמיו
 ולשחררו: דוקא אי לאו
 דוקא ולא איפשיט אר"ל
 המוכר בהמה גסה לכנעני
 קונסין אותו לפירות עד
 מאה בדמיה בעא מיניה ר'
 ירמיה מרב' אמי מכר
 עבדו לכנעני ומת מהו
 שיקנסו בנו אחריו לירידה
 קנסוהו רבנן והא ליתיה או
 דלמא לממוניה קנסוהו והא
 איתיה ופסטי ליה לירידה
 קנסוהו לבדיה לא קנסוהו

הכי גרסינן ואיבעים אימא בשלוה על מנת למשכנו ולא משכנו. הא
 דשדה כגון שלוה העובד כוכבים מישראל על מנת שאם לא אפרע
 לזמן פלוני בלא ומשכני מקרקע זו ותהא שלך והא דקמי פטורה מן
 המעשר כל זמן שלא בלא ישראל ומשכנו דלע"ג דמטא זמניה הויל

בשלוה על מנת למשכנו בו. פירש בקונטרס שאם לא אפרע
 עד זמן פלוני בלא ומשכני מקרקע זו ותהא שלך וכל
 זמן שלא בלא ישראל ומשכנו הוי בחזקת עובד כוכבים וגבי עבד כי
 האי גוונא קנסוה רבנן לישראל הויל ועבר הזמן ולא פרע ואע"פ שלא

משכנו עדיין וקשה א' דהוה ליה למימר
 אידו ואידו דמטא זמניה לך נראה
 דאתא לשנויי שנויא קמא הא דמטא
 זמניה והא ללא מטא זמניה והא
 דאקשינן גבי עבד דמטא זמניה לריכא
 למימר ב' בשלוה על מנת למשכנו ולא
 משכנו דס"ד כיון דלא משכנו עדיין ג'
 לא ילא לחירות קא משמע לן דהויל
 וצידו למשכנו ד' דילול לחירות:

המוכר עבדו לפרהנג עובד
בוכבים. פי' בקונטרס
 מליק ושס עלילות ומכרו לו בלזמן
 דמים שהעליל וקשה דלא שייך על
 זה לשון מכירה ו' ולישנא שהיה לו לפייס
 ולא פייס לא משמע הכי ו' ועוד דמדמי
 למוכרו לשלשים יום ונראה דהפרהנג
 נוטל עבדו על כורחו אלא שנתן לו
 דמים א' לך פריך דלמאי ילא לחירות
 כיון דהוי צעל כורחו כמו גבא חבוב
 ומשני דהיה לו לפייס כיון דנותן
 דמים ודאי היה מתפייס דבד מועט ו'
 ומדמי לו נמי למוכרו לשלשים יום דלמחר
 שגומר מלאכתו דרכו להחזירו לישראל
 וישראל מחזיר לו הדמים:

ובותב ומעלה בערכאות שלהם.

פירש בקונטרס חף על פי
 דחשיבות הוא להן וקשה דשטרות
 העולין צערכאות של עובדי כוכבים
 מכשירינן ו' ולא מפלגין בין לכתמיה
 בין לדיעבד ו' ומפרש רבינו תם דלע"ג
 דנראה מקיים המקח שרי הכא
 וההיא דפרק קמא דע"ז (דף ק"ג.) הולבין
 ליריד של עובדי כוכבים ולוקמים מהן
 צהמה ועבדים מפני שהוא כמחיל מידם
 ומעלה צערכאות של עובדי כוכבים
 התם נמי מקיים המקח ומתפרסם הדבר
 שמהנה לעבודת כוכבי' ואפי' הכי שרי:
או ראי דוקא. פירש בקונטרס דלא
 קנסינן ליה כולי האי וגוונא
 קאמר וקשה דאם כן איזה שיעור יהי' י'
 דלכתי לא ידע הויל דקונסין אותו
 עד עשרה דנימא ציה א' ההוא שיעורא
 ונראה לפרש א' או לאו דוקא אלא אפיני
 ציות ממאה קנסינן ליה עד דפריק
 כענין שפי' בקונטרס דכתיב דלמרי
 ומייתי מצהמה דקונסין אותו עד
 עשרה דמיה א' אלמא לאו דוקא דהוא
 הדין טפי כדקאמר הכא עד מאה
 גבי עבדים והוא הדין ו' דהכא לאו דוקא ו':
התם דאיסורא דאורייתא. ונפק
 כל פסולי המוקדשין (בסורות
 לד':) גבי כרס און הצבור קאמר דליכא
 למיפשט מהכא דשאני עבד דמפקע ליה
 מנלות אס כן הוה מני למימר הכא אס
 מימני לומר דהתם לא קנסו הכא קנסו
 משום דמפקע ליה מנלות וכן התם
 הוה מני למימר איפכא כי הכא:

נטיבה
 ליה לקנסיה טפי חד אלא עבד מילתא דלא שכיחא לא
 גזרי בה רבנן בעא מיניה רבי ירמיה ו' מרבי אסי * מכר עבדו ומת מהו
 שיקנסו את בנו אחריו אם תימצו לומר ו' צרם * אזון בכור ומת קנסו בנו
 אחריו משום דאיסורא דאורייתא היא אבל הכא איסורא דרבנן
 ואם

ליה דהא תנן ילא לחירות: ופרכינן אלא צהמה מ"ט קנסינן ליה כולי האי משום דהדרה ליה ליקנסיה טפי חד. מכדי דמיה היה לך לקונסו
 יותר מן העבד ותו לא הויל וטעמא משום דהדרה ליה הוא אין כאלן אלא כדי דמיה ואתה קונסו מני' עד ק' אוי לו בחזרה זו: מילתא דלא
 שכיחא היא. שימכרוהו לעובד כוכבים: מהו שיקנסו אס צנו. לפדותו: אס סימלי לומר. הך דמצעיא לן בצכורות כהן הלארס כהן הצבור
 ועבר משום כל מוס לא יהיה צוי' דלמרי' התם לא יחסט עלולתיה ומצעיא לן כרס ומת מהו שיקנסו צנו אחריו ואס מימני לומר צהמה
 דקנסוהו הא דהכא לא מיפשט לן מינה דהתם קא עבד אצוה איסורא דאורייתא אלל מוכר עבדו לעובד כוכבים איסורא דרבנן הוא דעבד:
 ואס

ואי בעית אימא בשלוה על מנת למשכנו
 ולא משכנו: ת"ר * גבאו בחובו או שלקחו
 סיקריקון לא יצא לחירות ובחובו לא ורמינהי
 ב' דהרי שאנסו בית המלך גורנו אם בחובו הייב
 לעשר אם * באנפרות פטור מלעשר שאני
 התם דקא משתרשי ליה תא שמע דאמר רב
 המוכר עבדו לפרהנג עובד כוכבים יצא
 לחירות והתם הוה ליה לפייס ולא פייס גופא
 אמר רב המוכר עבדו לפרהנג עובד כוכבים
 יצא לחירות מאי הוה ליה למעבד הוה ליה
 לפייס ולא פייס ה' בעי ר' ירמיה מכרו לשלשים
 יום מהו תא שמע דאמר רב המוכר עבדו
 לפרהנג עובד כוכבים יצא לחירות התם
 בפרהנג עובד כוכבים שאינה חוזרת מכרו
 חוץ ממלאכתו מהו חוץ מן המצות מהו חוץ
 משבתות וימים טובים מהו לגר תושב
 לישראל מומר מהו לכותי מהו פשוט מיהא
 חדא וגר תושב הרי הוא כעובד כוכבים
 כותי וישראל מומר אמרי לה כעובד כוכבים
 ואמרי לה כישראל: בעו מיניה מרבי אמי
 עבד שהפיל עצמו לגיטות ואין רבו יכול
 להוציאו לא בדיני ישראל ולא בדיני עובדי
 כוכבים מהו שיטול את דמיו א"ל ר' ירמיה
 לרבי * דריקא פוק עיין במכילתך נפק דק
 ואשבח דתניא המוכר ביתו לעובד כוכבים
 דמיו אסורין ועובד כוכבים שאנסו ביתו של
 ישראל ואין בעליו יכול להוציאו לא בדיני
 ישראל ולא בדיני עובדי כוכבים מותר
 ליטול את דמיו וכותב ומעלה בערכאות
 שלהן מפני שהוא כמציל מידם ודילמא ה"מ
 בית דכיון דלא סגי ליה בלא בית לא אתי
 לזבוניה אבל עבדא דסגי ליה בלא עבדא
 אתי לזבוניה או לא שלא להו ר' אמי מיני
 אמי בר נתן תורה יוצאה לכל ישראל עבד
 שהפיל עצמו לגיטות ואין רבו יכול להוציאו
 לא בדיני ישראל ולא בדיני עובדי כוכבים
 מותר ליטול את דמיו וכותב ומעלה
 בערכאות של עובדי כוכבים מפני שהוא
 כמציל מידם * א"ר יהושע בן לוי המוכר עבדו
 לעובד כוכבים קונסים אותו עד מאה בדמיו
 דוקא או לאו דוקא ת"ש * דאמר ריש לקיש
 המוכר בהמה גסה לעובד כוכבים קונסים
 אותו עד עשר' בדמיה ודלמא שאני עבד דכל
 יומא ויומא מפקע ליה ממצות ואיכא דאמרי
 אמר רבי יהושע בן לוי המוכר עבדו לעובד
 כוכבים קונסין אותו עד עשרה בדמיו דוקא
 או לאו דוקא תא שמע * דאמר ריש לקיש
 המוכר בהמה גסה לעובד כוכבים קונסין
 אותו עד מאה בדמיה שאני עבד דלא הדר
 ליה אלא בהמה טעמא מאי משום דהדרא
 ליה לקנסיה טפי חד אלא עבד מילתא דלא שכיחא לא
 גזרי בה רבנן בעא מיניה רבי ירמיה * מרבי אסי * מכר עבדו ומת מהו
 שיקנסו את בנו אחריו אם תימצו לומר * צרם * אזון בכור ומת קנסו בנו
 אחריו משום דאיסורא דאורייתא היא אבל הכא איסורא דרבנן
 ואם

א) [חולין קל"א.] ב) [פ' שלקא אגס עובד כוכבים
 בלזמן שלא כיון. ערוך ועי'
 פרש"י לקמן נח: ד"ה או
 תמנת אסירות.] ג) [במ"י
 ל' יורא.] ד) [בבב"ב ג.]
 ה) [שם.] ו) [ג"ו שם.]
 ז) [עירובין קג: וש"ג.]
 ח) [ש"י מוספות בצורות לד:]
 ט) [ד"ה בעא דג' מ"י יורא
 וכו' בהב"ב.] י) [ט' מ"ק יג.
 בבב"ב לד:.] יא) [בבב"ב
 א) [ויקרא כג.] יב) [עליל
 י:.]

מוסף רש"י

אם בחובו. שהיה חייב לו
 דבר קלוב ממנו. חייב
 לעשר. ממקום חסר וליתן
 לכהן. שהרי הוא ממוכר
 (חולין קל"א.)
באנפרות. בהפסק על
 חס (שם) גול צעמל
 (לקמן נח.) דוקא או לאו
 דוקא. דלא קנסינן ליה
 כולי האי. אי נמי שפי מהכי
 קנסינן ליה אס כן
 העי"ס מפרשה נכך
 (בבב"ב ג.) ע"ש. ת"ש
 כו' עד עשרה בדמיה.
 מדנדי עבד תני מאה והכא
 עשרה. שמע מינה דוקא
 קאמר. דאי לאו דוקא ליתי
 מתייבא מאה או מתייבא
 עשרה (שם.) הוצ"ה.
 הפוגם ונכסין קא מייתי.
 (בבב"ב לד.) צרם און
 בכור. כרס כהן און צבור
 לפסלו צנוס. דכתיב טוב
 בזמן הזה ומי שיש לו צבור
 ונתנו לכהן וכהן מיטעל *
 עד שימסו מאליו ויחללוהו.
 דלתי דעבד אסורא. כל זמן
 שלא הוסי. דקדשים בחון
 הוא. ואס כרס און צבור
 להמיר קנסוהו רבנן.
 כדלמרינן בבב"ב (לד.)
 הלארס און צבור הרי זה
 לא יחטו עולמית. דקנסינן
 ליה על דעבד אסורא.
 כדמצי כל מוס לא יהיה
 גוי קרי ציה לא יקנה
 להטיל בו מוס. והייט
 דקאמר אס מימני לומר
 וכו'. דקא מינכעל ליה
 התם כרס און צבור ומת
 מוס שיקנסו צנו אחריו וכו'
 (פ"ק יג. בבב"ב.)

מוסף תוספות

א. כיון דשינויא אחריתא
 הוא. מוס' הלא"ש.
 ב. ה"ב. ע"ש.
 ג. ואינו מופקע
 ממצות. רש"י.
 ד. עכשיו. ובשיחורין
 למשכנו ימשכנו. ולא
 חשש זה לפרוע חובו
 קודם שיעיר זמנו. ה"ה
 כאלו משכנו והפקיעו
 ממצות. רש"י. א. כיון
 שאינו מקבל דמים. מוס'
 הלא"ש. ו. כיון
 דבאנפרות לקחו. מוס'
 הלא"ש. ז. כי כן צוה לו
 המלך. שט"ק.
 ח. ולןןקח לו ממקום
 אחר. רש"י. ט. ולא
 חיישין בהא דמחשיבין.
 מוס' הלא"ש. י. מדעתו
 ודלצונו. שט"ק.
 יא. ריב"ל. מוס' הלא"ש.
 יב. לאו דוקא מאה אלא
 כי. מוס' הלא"ש. יג. דער
 מאה פשיטא דיהיה. והאי
 דקאמר. מוס' הלא"ש.
 יד. וקס"ד דערב ובהמה
 חד דינא אית להו. ואפי'ה
 קתני עד עשרה בדמיה.
 רש"י. טו. מאה. מוס'
 הלא"ש. טז. ה"ה טפי
 גמי. מוס' הלא"ש.

